

† VARSANUVIE
ARHIEPISCOPUL RÂMNICULUI

Nașterea Domnului, taina negrăită a
bunăvoirii lui Dumnezeu

PASTORALĂ
LA SĂRBĂTOAREA NAȘTERII DOMNULUI

2024

Editura Praxis a Arhiepiscopiei Râmnicului

ÎNALTPREASFINȚITUL PĂRINTE
† VARSANOFIE
ARHIEPISCOPUL RÂMNICULUI

† VARSANUVIE
ARHIEPISCOPUL RÂMNICULUI

Nașterea Domnului, taina
negrăită a bunăvoirii lui
Dumnezeu

Scrisoare pastorală la Sărbătoarea
Nașterii Domnului

Editura *Praxis* a Arhiepiscopiei Râmnicului
Râmnicu Vâlcea
2024

† VARSANUVIE,
Prin harul lui Dumnezeu,
Arhiepiscopul Râmnicului

**Preacuviosului cin monahal, preacucernicului cler și
preaiubiților credincioși din cuprinsul Arhiepiscopiei
Râmnicului,
Har, milă și pace de la Dumnezeu Tatăl, Fiul și Sfântul
Duh,
iar de la noi părintești binecuvântări!**

*„Întru aceasta s-a arătat dragostea lui Dumnezeu către noi,
că pe Fiul Său Cel Unul Născut L-a trimis
Dumnezeu în lume,
ca prin El viață să avem” (I Ioan IV, 9)*

*Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Iubiți fii și fiice duhovnicești,*

Intruparea Fiului lui Dumnezeu este temelul credinței noastre și semnul bunăvoinței dumnezeiești pentru fiecare făptură omenească. Creația întregă se minunează de coborârea lui Dumnezeu la noi și nicio minte nu poate cuprinde taina Nașterii lui Hristos, Mesia Cel vestit și așteptat de proroci.

Dumnezeu în trup S-a arătat, Mântuitorul sufletelor noastre! Răsărit-a Hristos ca un Soare înțelegător al dreptății și steaua L-a arătat încăput în peșteră pe Cel neîncăput¹. „Cerul și pământul s-au unit astăzi, născându-Se Hristos. Astăzi Dumnezeu pe pământ a venit și omul la cer s-a suit. Astăzi este văzut cu trup pentru om, Cel din fire nevăzut”².

Săvârșind iconomia bunăvoinii lui Dumnezeu și plinind toate cele proorocite odinioară, Mântuitorul Hristos a umplut cerul și pământul de slavă, a unit cele cerești cu cele pământești prin Nașterea Sa și a devenit izvor al bucuriei celor care-L slăvesc pe Dumnezeu.

Cuvântul cel mai presus de fire „S-a făcut trup și S-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr” (*Ioan I, 14*).

Fiul, Cel născut în peștera Betleemului, este Acela întru Care Tatăl a binevoit (*Matei III, 17*), iar taina Întrupării Sale ne înalță sufletește către rânduiala „cea bineplăcută și desăvârșită” a Preasfintei Treimi³, către planul preabun și negrăit în legătură cu lumea, pe care Dumnezeu l-a avut înainte de toți vecii. Dumnezeu din veșnicie a voit îndumnezeirea omului, „căci spre aceasta ne-a și făcut, ca «să ne facem părtași dumnezeieștii firi» (*II Petru I, 4*) și ai veșniciei Lui”⁴. Îndumnezeirea omului este voia cea dintru

1 *Mineiul pe luna Decembrie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991, p. 380.

2 *Mineiul pe luna Decembrie*, Stihiră la Litie, p. 383.

3 SFÂNTUL GRIGORIE PALAMA, „Omilia 58 la Nașterea Domnului”, în *Omiliile*, volumul 3, Editura Doxologia, Iași, 2021, p. 190.

4 SFÂNTUL MAXIM MĂRTURISITORUL, *Scrieri (II), Scrieri și epistole hristologice și duhovnicești*, Epistola 24 PSB, vol. 1, EIBMBOR, București, 1990, p. 163. „Căci încă dinainte de veacuri a fost cugetată și rânduită unirea hotarului (definitului) și a nehotărniciei (indefinitului), a măsurii și a nemăsuratului, a marginii și a nemărginirii, a Creatorului și a creaturii, a stabilității și a mișcării. Iar această taină a unirii s-a înfăptuit în Hristos, Care S-a arătat în

început a lui Dumnezeu, „taina cea din veac ascunsă” (Efeseni III, 9) și de îngeri neștiută⁵, „lucrarea cea tăcută a iconomiei, pe care, împlinind-o prin întrupare, Fiul Cel Unul Născut a descoperit-o, făcându-Se Înger al marelui Sfat dinainte de veci al lui Dumnezeu”⁶, cum învață Sfântul Maxim Mărturisitorul.

Taina bunăvoirii lui Dumnezeu s-a împlinit prin arătarea „bunătății și iubirii de oameni a Mântuitorului nostru” (Tit III, 4), Care, „neschimbându-și firea, S-a făcut părtaș frământăturii noastre”⁷, născându-Se din Preacurata Sa Maică, care devine hotarul dintre creat și necreat, sfeșnic al Luminei dumnezeiești, vistieria bunătăților și mijlocitoarea nenumăratelor daruri.

Iubiți fii și fiice duhovnicești,

Împăcându-ne cu Sine, Dumnezeu ne-a chemat la cea mai înaltă demnitate, aceea de a deveni fii ai Săi după har. Nașterea lui Hristos este începutul nașterii noastre întru veșnicie, prima răsufare de libertate și curăție, prima glăsuire de bucurie și nădejde după ce am ieșit din pântecel nefiresc în care ne ținuse păcatul și neascultarea.

„Cerul și pământul, astăzi, după prooroci, să se veselească! Îngerii cu oamenii duhovnicești să prăznuiască! Iar noi să-I aducem laude cu buze nevrednice, că a venit

timpurile cele mai din urmă, aducând prin ea împlinire hotărârii de mai înainte a lui Dumnezeu”, cf. SFÂNTUL MAXIM MĂRTURISITORUL, Răspunsuri către Talasie, întrebarea 60, *Filocalia*, vol. 3, p. 377.

5 Troparul Născătoarei, al Învierii, glasul IV.

6 SFÂNTUL MAXIM MĂRTURISITORUL, *Cele două sute de capete pentru cunoștința lui Dumnezeu și iconomia întrupării Fiului lui Dumnezeu*, II, 23, trad. de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, în *Filocalia*, vol. 2, p. 212.

7 *Mineiul pe luna Decembrie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991, p. 385.

Așteptarea neamurilor, a venit și ne-a mântuit din robia vrăjmașului”⁸. Fiul lui Dumnezeu a venit în lume „ca să slujească și să-Și dea sufletul răscumpărare pentru mulți” (Matei XX, 28), după cum mărturisește Sfântul Apostol Pavel: „întru El avem răscumpărarea prin sângele Lui și iertarea păcatelor” (Efeseni I, 7). Aceasta pentru că, prin Întrupare, Mântuitorul Hristos a restaurat „frumusețea cea dintâi” a omului, întrucât, Adam, prin păcatul strămoșesc, a stricat chipul dumnezeiesc din el. Protopărinții Adam și Eva au pierdut vederea curată spre făpturi, încât schimonosirea întregii creații s-a arătat prin moarte și stricăciune, iar noi, simțindu-ne ca niște străini ce rătăceau prin întunericul singurătății, ne-am îndepărtat de Cel ce ne călăuzea spre casa părintească a Raiului.

De aceea, „văzând Ziditorul pe cel căzut pentru neascultare, pe cel lipsit de viața dumnezeiască cea bună”⁹, plecând cerurile, S-a smerit și, „din dor nesfârșit după oameni, Cel ce există din fire S-a făcut cu adevărat însuși cel iubit”¹⁰ și S-a arătat în trup (I Timotei III, 16), „ca să înnoiască pe Adam cel stricat”¹¹, biruind moartea și curățind păcatul din firea noastră, pentru a ne ridica din moartea sufletească. El este Cel Ce vindecă „rana cea strămoșească”¹² și a luat „asupra Sa durerile noastre și cu suferințele noastre S-a împovărat” (Isaia LIII, 4). Hristos Domnul este „Adam cel de pe

8 *Mineiul pe luna Decembrie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991, p. 383.

9 *Mineiul pe luna Decembrie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991, p. 386.

10 SFÂNTUL MAXIM MĂRTURISITORUL, *Ambigua*, 5, PSB 80, trad., introd. și note de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, Ed. IBMBOR, București, 1983, p. 55.

11 *Mineiul pe luna Decembrie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991, p. 383.

12 *Octoih*, „Și acum” a Născătoarei, din Canonul Sfintei Treimi, duminică la Miezonoptică, glas VI, cântarea a 8-a, p. 433.

urmă cu duh dătător de viață, Cel duhovnicesc, Cel ceresc” (*I Corinteni XV, 45-49*), Singurul „Care nu a cunoscut păcatul” (*II Corinteni V, 21*). Apostolul Pavel spune că întâiul Adam, omul cel zidit din pământ, este pământesc, pe când al doilea Adam, care S-a coborât din cer, este ceresc. „Dumnezeu Cel mai înainte de veci S-a făcut cu adevărat un nou Adam”¹³ în pântecul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în care „legile firii au fost schimbate”, încât ea „singură a împreunat nașterea adevărată cu fecioria”¹⁴.

„Mare minune! Fecioară să nască și Cel născut să fie Dumnezeu!”¹⁵. „Adânc nemăsurat și de nepătruns”¹⁶ al înțelepciunii și iubirii dumnezeiești, „minune netâlcuită și priveliște neînțeleasă”¹⁷: Fiul Tatălui, „Cel plin de slavă, Se dezbracă de slavă, ca Unul Care este Dumnezeu”¹⁸ și, pogorându-Se la noi, fără să schimbe ceva din dumnezeirea Sa și fără să știrbească ceva din firea umană pe care Și-a asumat-o, pune început vieții celei noi și sfințirii întregii creații, făcând posibilă realizarea comuniunii cu Dumnezeu Cel veșnic și nemuritor, Care „locuiește în lumina cea neapropiată” (*I Timotei VI, 16*).

Sfântul Ioan Damaschin arată că, prin Întrupare, Dumnezeu Fiul asumă în ipostasul Său divin, veșnic, și firea omenească, unind-o în chip minunat, cu cea dumnezeiască:

13 *Octoih*, Stihiră a Născătoarei, din Canonul Învierii, duminică la Utrenie, glas I, cântarea a 7-a, p. 22.

14 *Octoih*, Stihiră a Născătoarei, din Canonul morților, sâmbătă la Utrenie, glas III, cântarea a 4-a, p. 250.

15 *Octoih*, „Și acum”, a Născătoarei, la Vecernia mică de sâmbătă, glas III, p. 176.

16 *Octoih*, Stihiră a Născătoarei, din Canonul Crucii și al Învierii, duminică la Utrenie, glas I, cântarea I, p. 17.

17 *Octoih*, Stihiră a Născătoarei, din Canonul Sfinților Îngeri, luni la Utrenie, glas IV, cântarea a 9-a, p. 286.

18 *Octoih*, Stihiră a Născătoarei, joi la Utrenie, glas VIII, cântarea 1, p. 646.

„Cel Ce a orânduit, ca un Dumnezeu, stăpâniile cetelor Puterilor celor de sus, în pânțelele cel neispitit de nuntă și mai înălțat decât serafimii S-a sălășluit, și trup fără schimbare S-a făcut”¹⁹.

Prin harul firii Sale divine, Mântuitorul Hristos Și-a îndumnezeit firea omenească și dorește să înfăptuiască același lucru și cu noi, atunci când ne împărtășește harul Său. El vrea să-i ridice la măsura desăvârșirii spirituale, la care a adus umanitatea Sa, pe cei ce se împărtășesc cu El prin Sfintele Taine, pentru că „atunci când Dumnezeu S-a făcut om, viața dumnezeiască a devenit viață omenească, puterea dumnezeiască a devenit putere omenească, adevărul dumnezeiesc a devenit adevăr omenească, iar credințioșia divină a devenit credințioșie omenească: tot ceea ce este al lui Dumnezeu a devenit al omului”²⁰.

Contemplând această realitate mistică a negrăitei taine a înomenirii Fiului lui Dumnezeu, Sfântul Apostol Petru spune că „această mântuire au căutat-o cu stăruință și au cercetat-o cu de-amănuntul proorocii, „sfințitele glasuri”²¹ care au vestit mai dinainte despre harul ce avea să vină la noi” (*I Petru* I, 10), mărturisind că El, Singur, este Mântuitorul poporului Său (*Isaia* XLIII, 11 și XLV, 21).

Cuvintele Vechiului Testament au devenit călăuză către Hristos, însă „ivindu-se razele dumnezeiescului Har, încetează umbra Legii, răsărind Dătătorul de lumină”²²,

19 *Octoih*, Stihiră a Născătoarei, din Canonul Utreniei de luni, glas I, cântarea 1, p. 30.

20 Părintele Iustin POPOVICI, *Credința ortodoxă și viața în Hristos*, trad. prof. Paul Bălan, Editura Bunavestire, Galați, 2003, p. 20.

21 *Octoih*, Stihiră a Născătoarei, din Canonul Sfinților Îngeri, luni la Utrenie, glas I, cântarea a 8-a, p. 35.

22 *Mineiul pe luna Decembrie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991, p. 333;

Care, în Noul Testament, este mărturisit drept Fiul lui Dumnezeu întrupat și Mesia cel vestit de prooroci.

Pentru aceasta și veacurile au fost rânduite: unele pentru coborârea lui Dumnezeu la oameni, iar altele pentru urcarea oamenilor la Dumnezeu²³, întrucât „în El trăim și ne mișcăm și suntem” (*Faptele Apostolilor XVII, 28*).

Din înălțimea cerului, Împăratul vine la noi, din curata Fecioară, Dumnezeu fiind²⁴, pentru a ne împărtăși sfințenia și pentru a fi părtași la comuniunea de iubire și viață a oamenilor cu Dumnezeu: „pentru că și Cel Ce sfințește și cei ce se sfințesc, dintr-Unul sunt toți» (*Evrei II, 11*). Fiul lui Dumnezeu întrupat a ridicat firea noastră căzută în păcat, a umplut-o de strălucirea și de sfințenia Lui și o îmbracă în veșmântul sfințeniei, pe care omul îl poate păstra atâta timp cât rămâne alături de harul ce i-a fost dat cu prisosință, arătând că prin sfințirea propriei vieți devine el însuși hristofor, purtător de Hristos. Sfințită trebuie să fie și întreaga creație, orice voință și lucrare, și chiar și timpul, care devine unul al veșniciei luminate de sfințenia lui Dumnezeu, iar Nașterea Mântuitorului nu rămâne un eveniment al istoriei trecute, ci, cu adevărat, început al vieții veșnice, adevărată slave pe care au văzut-o deopotrivă îngerii și păstorii, dar și pregustare a slavei Împărăției Preasfintei Treimi.

Iubiți părinți și dreptslăvitori creștini,

Saină minunantă și preaslăvită se descoperă înaintea ochilor noștri duhovnicești, pentru că Nașterea Domnului este înnoirea firii omenești. Fiul lui Dumnezeu este „Lumina

23 SFÂNTUL MAXIM MĂRTURISITORUL, *Răspunsuri către Talasie*, întrebarea 22, *Filocalia*, vol. 3, p.102.

24 *Cântarea a III-a din Canonul Utreniei, Mineiul pe decembrie*, p. 387.

cea adevărată, care luminează pe tot omul, care vine în lume” (*Ioan I, 7-9*). De aceea, strălucirea Nașterii Sale luminează și aprinde inimile noastre de flacăra bunătății lui Dumnezeu, a bunăvoirii dintre oameni (*Luca II, 14*). Această bunăvoire este un lucru bineplăcut înaintea Părintelui Ceresc, pentru că, de fapt, reprezintă o permanentă grijă de a ne așeza voia înaintea voii lui Dumnezeu, cunoscând că avem nevoie de discernământ duhovnicesc, de pătrunderea harului dumnezeiesc în mintea noastră. Dacă păcatul aduce întuneric în mintea și în inima omului, harul este cel care alungă întunericul necunoștinței, sălășluind mângâierea și bucuria pe care le aduce Fiul lui Dumnezeu prin Nașterea Sa și Își revarsă bunătatea în oameni. Darurile lui Dumnezeu sunt pline de bunătate, însă felul și măsura lor sunt percepute diferit, în funcție de viața duhovnicească a fiecăruia în parte.

Deși lumea a cunoscut bunătatea lui Dumnezeu în modul cel mai înalt prin Întruparea Fiului, „bogăția bunătății lui Dumnezeu” îndeamnă la pocăință (*Romani II, 4*), la înmulțirea dragostei, a păcii, a îndelungă-răbdării, a credinței și facerii de bine (*Galateni V, 22*).

Totodată, bunătatea lui Dumnezeu așteaptă răspunsul omului la iubirea Lui și, de aceea, să privim aceste zile de sărbătoare drept un prilej de sfințire a vieții, depărtându-ne de lucrurile întunericului și, smerindu-ne înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, pentru dragostea Celui născut în ieslea Betleemului, să fim blânzi și fără răutate și să devenim mâinile milostive ale lui Dumnezeu în toată lucrarea cea bună.

Nu cere Dumnezeu de la noi lucruri cu neputință de îndeplinit, ci fapte de milostenie și întrajutorare, de întărire în credință a celor descumpăniți, cuvânt bun izvorât din

bunătatea inimii, întrucât, „cu un cuvânt bun și pe cel rău îl faci bun, iar cu un cuvânt rău și pe cel bun îl faci rău”, după cum învață Sfântul Macarie Egipteanul în *Pateric*.

Bucuria Praznicului Nașterii Domnului și începutul noului an reprezintă, așadar, un fericit prilej de înnoire și deschidere a minții noastre pentru Dumnezeu și pentru aproapele, urmându-I Aceluia Care „ne-a deschis calea spre ceruri”²⁵. Cuvântul lui Dumnezeu Întrupat a restaurat puterile spirituale ale omului și „umple de sensuri toate lucrurile lumii”²⁶, oferindu-ne în permanență mărturia tainei bunăvoirii lui Dumnezeu prin care ni se oferă posibilitatea împărtășirii noastre, în mod concret, încă din această viață, din cele dumnezeiești.

Experiența aceasta au trăit-o, în vremuri nu tocmai îndepărtate, duhovnicii și mărturisitorii ortodocși români în secolul al XX-lea, în timpul prigoanei comuniste, fapt pentru care Biserica Ortodoxă Română, pe unii dintre aceștia, i-a așezat în rândul sfinților și îi comemorează în chip deosebit în anul 2025, care va fi și Anul omagial al Centenarului Patriarhiei Române.

Biserica Ortodoxă Română împlinește 100 de ani de la înființarea Patriarhiei și 140 de ani de la dobândirea autocefaliei. Decizia de înființare a Patriarhiei Române a fost luată de Sfântul Sinod în data de 4 februarie 1925, inițiativă exprimată concret imediat după Marea Unire din 1918. Așadar, cu prilejul centenarului înființării Patriarhiei Române suntem chemați să-I mulțumim lui Dumnezeu pentru darurile revărsate asupra clerului și credincioșilor

²⁵ *Mineiul pe luna Decembrie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991, p. 386.

²⁶ Pr. Dumitru STĂNILOAE, „Cuvântul înainte la prima ediție”, în *Filocalia*, vol. III, p. 11.

în acest trecut secol, cunoscând lucrarea mărturisitoare și sfințitoare a Bisericii Ortodoxe Române.

Cu ocazia sărbătorii Nașterii Domnului, a Noului An și a Botezului Domnului, Îl rugăm pe Dumnezeu să descopere inima noastră vistierie a virtuților și să ne lumineze cu Harul Său, spre a ne împărtăși de viața dumnezeiască, și să dăruiască tuturor sănătate, pace și ajutor în toată lucrarea bună și folositoare!

La mulți ani întru mântuire!

Un An Nou binecuvântat!

Al vostru al tuturor, de tot binele voitor și către Hristos
Domnul, Cel Născut în ieslea Betleemului, rugător,

† **VARȘANUFIE**
Arhiepiscopul Râmnicului

Pastorală dată în reședința arhiepiscopală din
Râmnicu-Vâlcea, la Sărbătoarea Nașterii Domnului
din anul mântuirii 2024.

Preacucernicii și Preacuvioșii Părinți din Arhiepiscopia
Râmnicului vor citi această Pastorală în bisericile parohiale
sau mănăstirești la Sfânta Liturghie a Nașterii Domnului, iar
la filiale a doua zi.

ARHIEPISCOPIA RÂMNICULUI
Str. Arhiepiscopiei, nr. 1, Râmnicu Vâlcea,
cod 240178
Județul Vâlcea, România
www.arhiepiscopiaramnicului.ro